

ROMEINEN

Intro deel 2

Achtergrond bij de brief en een overzicht van de belangrijkste woorden en metaforen die Paulus gebruikt, zoals geloof en trouw, loon en gave, slavernij, de rechtszaal, het huwelijk en het gezin

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/romeinen/intro-deel-2

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Datering en aanleiding van de brief	1 min	4
2	De collecte voor de gemeente in Jeruzalem	2 min	4
3	Paulus' verlangen om naar Rome te gaan	3 min	5
4	Financiering van de zending naar Spanje	3 min	8
5	Paulus' huidige locatie en reisschema	2 min	9
6	Romeinen vergeleken met Galaten	2 min	10
7	De gerechtigheid van God als hoofdthema	5 min	11
8	Geloof en trouw: het woord pistis	2 min	13
9	Geloof als vertrouwensrelatie	3 min	14
10	Relaties gebaseerd op belofte, niet liefde	3 min	16
11	De doop als belofte aan God	2 min	17
12	Werken versus genade: de loonarbeider	3 min	18
13	Zonder werken gerechtvaardigd: David en Jakob	4 min	19
14	De gave: genade zonder verdienste	5 min	22

15	Calvinistische visie op geloof en uitverkiezing	4 min	24
16	Metafoor van de slavenmarkt	3 min	26
17	Metafoor van de rechtszaal	3 min	28
18	Huwelijksmetafoor: getrouwd met Christus	3 min	29
19	Vrucht dragen door de Geest, niet de wet	3 min	31
20	Kinderen van Abraham en kinderen van God	2 min	32
21	Relatie met God als Vader, niet werkgever	3 min	34
22	Samenvatting van de metaforen in Romeinen	2 min	35
	Om verder te lezen		36

1

Datering en aanleiding van de brief

Veel geleerden geloven dat de brief geschreven is ergens tussen 55 en 57 na Christus. Sommigen menen zelfs dat het winter was toen hij hem schreef. En ik denk dat veel commentaren 56 of 57 zeggen. Ik heb N.T. Wright onlangs zoiets als 55 horen noemen. Ik denk dat het gewoon onzeker is wat het precieze jaar was.

Toen we de vorige keer stopten, waren we bezig met een inleiding op de brief aan de Romeinen, die we in deze sessie zullen afronden. Ik heb iets verteld over de geschiedenis van de kerk van Rome en de stad Rome, en over de spanningen met het christendom vanaf het begin. Nu willen we het hebben over de brief zelf. Die is geschreven aan de gemeente die we hebben beschreven, maar de brief heeft eigen kenmerken waar we bij moeten stilstaan.

Dit was ongeveer zeven jaar na het Concilie van Jeruzalem, en het was ongeveer drie jaar voordat Paulus daadwerkelijk in Rome aankwam. Hij was namelijk van plan om naar Rome te gaan, zoals hij in de brief zegt, waarschijnlijk nog datzelfde jaar of vroeg in het jaar daarna. En hij vertelt ons over zijn reisplannen. We hebben niet altijd zulke duidelijke informatie in een brief over de omstandigheden van de schrijver, zoals we die hebben bij Romeinen.

2

De collecte voor de gemeente in Jeruzalem

Als je naar Romeinen 15 kijkt, vertelt Paulus de lezers iets over zijn plannen. In vers 25 zegt Paulus:

Maar nu reis ik naar Jeruzalem om de heiligen te dienen,

ROMEINEN 15:25

Hij zegt dus: ik ben onderweg naar Jeruzalem. Ik heb daar een dienst te verrichten. En de dienst waar hij het over heeft, is eigenlijk het brengen van geld naar hen toe. Hij heeft een collecte gehouden onder de heidengemeenten die hij bediende, voor de Joodse gemeente, die getroffen was door economische tegenspoed. Paulus wilde altijd de relaties tussen het heidense en het Joodse deel van de gemeente verbeteren, waartussen vaak spanning bestond. Hij dacht dat het voor de onderlinge verhoudingen erg behulpzaam zou zijn om geld in te zamelen bij de heidenen en dat te geven aan de Joodse gemeente, om zo de solidariteit en de wederzijdse steun te tonen. De Joodse gemeente had immers de zendelingen geleverd die de heidenen geëvangéliseerd hadden, zoals Paulus zelf. En dat de heidenen op hun beurt hulp terugstuurden naar de moedergemeente in haar tijd van nood, zou solidariteit tonen. En daar gaat het Paulus om.

Maar hij zegt dat de gemeenten in Achaje en Macedonië -- dat zou zuidelijk en noordelijk Griekenland zijn -- hem geld hadden gegeven om mee te nemen naar Jeruzalem, en dat hij nu onderweg was. Hij was op weg om dat geld naar Jeruzalem te brengen. Hij dacht dat hij het geld zou afgeven en dan zou omkeren om naar Rome te varen en vervolgens naar Spanje.

Wat er echter werkelijk gebeurde, is dat hij in Jeruzalem gearresteerd werd -- dit was nadat de brief verstuurd was, en iets wat hij niet had voorzien. Hij werd gevangengezet in Caesarea. Hij zat twee jaar gevangen in Caesarea. En daarna voer hij als gevangene naar Rome en bracht daar nog minstens twee jaar door. Maar hij kwam in ieder geval in Rome aan. Zijn aankomst daar werd vertraagd door de tijd die hij in Jeruzalem doorbracht en de tijd die hij gevangen zat in Caesarea. Dus vanaf het moment dat hij deze brief schreef, duurde het ongeveer drie jaar voordat hij daadwerkelijk in Rome aankwam, hoewel hij zonder twijfel dacht dat hij er aanzienlijk eerder zou zijn.

3

Paulus' verlangen om naar Rome te gaan

Hij vermeldt dat hij de apostel voor de heidenen is, en daarom was het al lang zijn verlangen om naar Rome te komen. Hij zegt in hoofdstuk 1 zelfs dat hij al lange tijd naar Rome had willen komen, maar tot nu toe verhinderd was geweest.

In Romeinen 1, de verzen 13 tot en met 15, zegt hij:

Maar ik wil niet dat u er geen weet van hebt, broeders, dat ik dikwijls het voornemen had naar u toe te komen om ook onder u enige vrucht te hebben, zoals ook onder de andere heidenen. Tot nu toe was ik echter verhinderd. Ik sta in de schuld bij Grieken en niet-Grieken, bij wijzen en onverstandigen. Zo is wat in mij is, gewillig om ook u die in Rome bent, het Evangelie te verkondigen.

ROMEINEN 1:13-15

Als apostel voor de heidenen vond hij het passend om naar de belangrijkste heidense stad te gaan, natuurlijk, en daar een bediening te beginnen. Maar hij zei dat hij eerder verhinderd was geweest. Hier zegt hij niet wat hem verhinderd had, maar in hoofdstuk 15 vertelt hij ons wel wat hem verhinderd had. En dat kun je nagaan in hoofdstuk 15, vers 20.

Hij zei:

En evenzo stelde ik er een eer in om het Evangelie daar te verkondigen waar Christus nog niet genoemd was, om niet op het fundament van een ander te bouwen.

ROMEINEN 15:20

Met andere woorden: ik wilde niet prediken waar iemand anders al gepredikt had. Ik wil naar maagdelijk gebied gaan, naar onaangeroerde zendingsvelden.

Hij zegt:

zó zal Hij vele heidenvolken besprenkelen, koningen zullen vanwege Hem sprakeloos staan. Want zij aan wie het niet verteld was, zullen het zien, en zij die het niet gehoord hebben, zullen het begrijpen.

JESAJA 52:15

Dit is een citaat uit Jesaja, hoofdstuk 52, vers 15. Maar wat hij eruit haalt, is dat mensen die het nog nooit gehoord hebben, het zullen horen. En dat nam hij als een soort zendingsopdracht voor zichzelf. Degenen die het Evangelie nog niet gehoord hadden, wilde hij juist van hemzelf horen. Dus hij zegt: ik heb het mezelf tot doel gesteld om niet naar plaatsen te gaan waar het Evangelie al gepredikt is, omdat er zoveel plaatsen zijn waar het nog niet gepredikt is. Rome was nu een van de plaatsen waar het Evangelie al gepredikt was. Er was daar duidelijk al een gemeente, en dat was een van de redenen waarom hij daar nog niet naartoe gegaan was. Maar hij zegt in vers 22:

Daarom was ik ook vaak verhinderd om naar u toe te komen.

ROMEINEN 15:22

Hij had dus in hoofdstuk 1 al gezegd dat hij tegengehouden was, maar had niet gezegd waarom. Maar hier zegt hij waarom: omdat ik druk bezig ben geweest op plaatsen die niet zijn zoals jullie, plaatsen die het Evangelie nog niet gehoord hebben, terwijl jullie het al gehoord hebben. Hij zegt, vers 23:

Nu ik echter in deze streken geen arbeidsveld meer heb, en ik sinds vele jaren een groot verlangen heb naar u toe te komen,

ROMEINEN 15:23

Het is dus duidelijk dat hij vond dat er ten oosten van Rome geen plaatsen meer waren, in elk geval niet tussen Jeruzalem en Rome, die door hem geëvangéliseerd moesten worden. En dus was hij klaar om door te reizen naar Rome en een verlangen te vervullen dat hij al lange tijd koesterde. Hij had, zei hij, dat hele gebied tussen Jeruzalem en Rome werkelijk geëvangéliseerd, en nu kon hij naar Rome gaan. Hij zegt dan aan het einde van vers 24:

4

Financiering van de zending naar Spanje

zal ik, wanneer ik naar Spanje reis, naar u toe komen. Ik hoop u namelijk op doorreis te zien en door u op weg daarheen verder geholpen te worden, als ik eerst wat van de ontmoeting met u genoten zal hebben.

ROMEINEN 15:24

Wanneer hij spreekt over "geholpen te worden op mijn reis door jullie", bedoelt hij natuurlijk hun financiële hulp. Hij gaat ongerept zendingswerk doen in Spanje. Daar is nog niemand geweest. Dus hoopt hij dat de gemeente in Rome die zending zou kunnen helpen financieren. Paulus was zelf eigenlijk niet iemand die om geld voor zichzelf vroeg. Hij onderhield zichzelf door tenten te maken. Hij zei dat niemand hem deze roem ooit zou afnemen. Hij zou geen geld aannemen voor zijn dienstwerk — dat wil zeggen, hij nam geen geld aan van de plaatselijke mensen voor zijn plaatselijke dienst. Maar als het om zendingsactiviteiten ging, verwachtte hij dat de gemeenten zouden helpen dat te ondersteunen. Dat wil zeggen: de christenen in Rome, die zelf niet naar Spanje zouden gaan, zouden hem daarheen sturen als hun vertegenwoordiger en dat bedrag mee helpen ondersteunen. Dit is geen verzoek om persoonlijke steun voor hemzelf, maar echt steun voor de uitbreiding van het Koninkrijk van God.

Wanneer hij zich ergens vestigde, zoals drie jaar in Efeze of achttien maanden in Korinthe, nam hij geen betaling aan van de plaatselijke gemeenten. In plaats daarvan werkte hij gewoon. Maar wanneer je naar nieuw gebied reist en voltiids predikt, kun je niet werken. Dus verwacht hij van de gemeenten die zich bekommeren om de uitbreiding van het Evangelie, dat ze hem daarin ondersteunen.

Ik denk eigenlijk dat dat beleid de gemeente ook vandaag sterker zou maken. Als de voorgangers en predikers in een plaatselijk gebied geen salaris zouden hoeven te vragen en het geen beroep zou worden, zouden ze geen professionals zijn. In plaats daarvan zouden ze misschien zelfs werken om zichzelf te onderhouden, of anders ondersteund worden door ongevraagde giften. Ze zouden het dienstwerk niet als een baan beschouwen. Maar de gemeenten zouden zendelingen moeten ondersteunen die uitgezonden worden om nieuwe gebieden te bereiken, want het is duidelijk — vooral

vandaag de dag zou je in de meeste landen waar je naartoe zou gaan niet eens legaal kunnen werken. Je zou het juiste soort visum daarvoor moeten hebben, enzovoort. Zij hadden toen geen visumproblemen, maar toen Paulus voltijds werkte in nieuwe gebieden, was hij niet per se in staat om te werken, en werd hij ondersteund door gemeenten elders, die de uitgebreide zending ondersteunden.

Dus hij was tegengehouden door zijn toewijding om te prediken waar het Evangelie nog niet gepredikt was, en dat is waarom hij zei dat hij eerder tegengehouden was.

5

Paulus' huidige locatie en reisschema

Hij bevond zich nu in Korinthe, of Griekenland, en was van plan naar Jeruzalem te varen. We lezen over zijn huidige verblijfplaats in hoofdstuk 15, vers 19. Hij zegt:

door de kracht van tekenen en wonderen en door de kracht van de Geest van God. Zo heb ik dan van Jeruzalem af en rondom, tot Illyricum toe, het Evangelie van Christus vervuld.

ROMEINEN 15:19

— dat is ten noorden van Griekenland, waar vroeger Joegoslavië lag —

Ik kan beter eerder beginnen, bij vers 18.

Want ik durf het niet aan iets te zeggen wat Christus niet door mij teweegebracht heeft, om de heidenen tot gehoorzaamheid te brengen, in woord en daad,

ROMEINEN 15:18

Ik dacht dat dit het vers zou zijn dat ons zou vertellen waar hij was. Daar heb ik me in vergist. Ik gaf de verkeerde versnummers daarvoor. Hoe dan ook, hij schreef vanuit Griekenland, vanuit Korinthe, en ik weet niet zeker waarom ik die verzen gaf als bewijs daarvoor.

Dit was het plan van Paulus toen hij schreef. Op dat moment reisde hij naar het oosten, naar Jeruzalem. Daarna zou hij naar het westen gaan, tot aan Rome, en zo mogelijk nog verder naar het westen, naar Spanje.

Is Paulus ooit in Spanje geweest? Dat weten we niet. Hij kwam niet zo vroeg in Rome als hij van plan was, en toen hij er wél kwam, zat hij in de gevangenis. Hij heeft in Rome minstens twee jaar gevangen gezeten. Er zijn aanwijzingen dat hij werd vrijgesproken toen hij de eerste keer voor Nero stond, en dat hij werd vrijgelaten. Hij zou naar Spanje gegaan kunnen zijn, al is daar in de Schrift geen bewijs voor. Sterker nog, er zijn aanwijzingen dat hij de andere kant op ging — naar Kreta en enkele andere plaatsen, waar hij Titus achterliet, en dat hij nog een tijd in Efeze heeft gediend, waar hij Timotheus achterliet. De pastorale brieven getuigen van een deel van Paulus' reizen nadat hij uit de gevangenis was vrijgelaten. Maar we hebben geen enkel bewijs dat hij naar Spanje is gegaan, al zijn er wel tradities die zeggen dat hij zelfs tot in Groot-Brittannië is gekomen. Dat kunnen we niet bevestigen.

6

Romeinen vergeleken met Galaten

De brief waar we het hier over hebben, lijkt heel erg op Galaten. Als je Galaten hebt bestudeerd, zul je dat herkennen — de inhoud is erg vergelijkbaar. Galaten is eerder geschreven dan Romeinen, en je zou het in zekere zin kunnen zien als een soort ruwe schets van Romeinen, omdat veel van dezelfde thema's die Paulus in Romeinen aansnijdt, in die kortere brief, Galaten, korter worden behandeld. Maar er zijn wel echte verschillen in de stijl van de twee brieven.

Paulus is erg emotioneel wanneer hij Galaten schrijft. Hij gebruikt veel sarcasme. Hij uit zijn schok over hun afwijking van het evangelie, zijn zorgen om hen. Hij gaat zo ver dat hij zegt:

Ik vrees voor u dat ik mij misschien tevergeefs voor u heb ingespannen.

GALATEN 4:11

Er is bij de Galaten veel emotionele bezorgdheid te zien, die we in Romeinen niet in dezelfde mate tegenkomen. Dat lijkt meer beredeneerd, rustiger, en dat kan deels komen doordat de gemeente in Rome niet afdreef naar de judaïserende neigingen waar de Galaten in vervielen, en dat was een grote zorg wat de Galaten betreft. De gemeente in Rome liep misschien niet helemaal hetzelfde gevaar.

Maar bovendien waren de Galaten Paulus' eigen kinderen in het geloof. Zij gingen hem nog veel meer ter harte dan de Romeinen, want hoewel hij veel van de christenen in Rome kende, waren zij niet zijn dochtergemeente. Hij had hen niet tot stand gebracht. De gemeenten in Galatië waren zijn eigen kinderen, en te zien hoe snel ze van het evangelie afdreven, maakte hem erg bezorgd.

Maar Romeinen is de meest onpersoonlijke brief die Paulus geschreven heeft. Afgezien van het laatste hoofdstuk, waar hij aan veel individuele mensen groeten stuurt, is er weinig bewijs dat hij mensen in de gemeente van Rome kende, terwijl al zijn andere brieven geschreven zijn aan vrienden, kinderen in het geloof. Meestal staan er groeten aan mensen die hij kent, zoals ook in Romeinen het geval is, maar gewoonlijk zijn die verweven in zijn betoog. Het enige waaruit blijkt dat hij iets van de gemeente wist, is dat er een kwestie speelde tussen de Joden en de heidenen — en dat had hij kennelijk alleen van horen zeggen. Maar hij maakt zich er zorgen over, en hij gaat het in deze brief aan de orde stellen.

7

De gerechtigheid van God als hoofdthema

Nu gebruikt Paulus, doorheen de hele brief, wanneer hij zijn betoog over het evangelie opbouwt, behoorlijk wat metaforen en enig specifiek vocabulaire waar we ons bewust van moeten zijn voordat we het in de brief tegenkomen. Sommige dingen die hij tegen de Joden zegt, zijn kennelijk in taal die zij zouden hebben begrepen als verwijzing naar het verbond.

Het hoofdthema van deze brief lijkt de gerechtigheid van God te zijn. Vrijwel meteen aan het begin, in Romeinen hoofdstuk 1 vers 17, zegt hij:

Want de gerechtigheid van God wordt daarin geopenbaard uit geloof tot geloof, zoals geschreven is: Maar de rechtvaardige zal uit het geloof leven.

ROMEINEN 1:17

De gerechtigheid van God wordt geopenbaard. Later, in hoofdstuk 3 vers 21, zegt hij:

Maar nu is zonder de wet gerechtigheid van God geopenbaard, waarvan door de Wet en de Profeten is getuigd:

ROMEINEN 3:21

Dus, de openbaring van de gerechtigheid van God.

Wat is nu de gerechtigheid van God? Het betekent dat God rechtvaardig is, dat God recht is, dat God helemaal goed is. En in het Joodse denken zou het spreken van Gods verbondstrouw aan het verbond dat Hij met Zijn volk sloot, met Abraham — dat God Zich trouw en rechtvaardig heeft betoond, terwijl zij in de geschiedenis van Israël natuurlijk niet trouw en rechtvaardig geweest waren. God wilde Zijn volk redden, maar zij hadden dat niet verdiend. Zij hadden zich onrechtvaardig, ontrouw getoond, als misdadige overtreders van Zijn wet. En toch biedt het evangelie hun behoud aan, de Joden en de heidenen.

En hoe kan God rechtvaardig zijn en toch zondaars vergeven? Hoe zou een rechter die een misdadiger voor zich heeft staan in een rechtszaak, hem kunnen vrijlaten terwijl hij weet dat hij schuldig is? Dat zou voor een rechter geen rechtvaardige of gerechte daad zijn. En toch heeft God Zijn verbond met Israël gehouden. Paulus gaat erop in hoe Hij Zijn verbond met Abraham gehouden heeft. Hij gaat de Joden heel rechtstreeks aanspreken in de openingshoofdstukken van het boek, en hij probeert hun duidelijk te maken dat het evangelie de vervulling is van wat God Zijn volk beloofd heeft. God heeft Zich rechtvaardig getoond door dit te vervullen, ondanks het feit dat het volk Israël in zijn geschiedenis ongehoorzaam is geweest.

Kijk je trouwens naar Romeinen 3, dan gaat het daar opnieuw over de noodzaak om de gerechtigheid van God aan te tonen of te openbaren. Het evangelie doet dat. Hij zegt over Jezus in vers 25, Romeinen 3:25:

Hem heeft God openlijk aangewezen als middel tot verzoening, door het geloof in Zijn bloed. Dit was om Zijn rechtvaardigheid te bewijzen vanwege het voorbijgaan aan de zonden die eertijds hadden plaatsgevonden onder de verdraagzaamheid van God. Hij deed dit om Zijn rechtvaardigheid te bewijzen nu in deze tijd, zodat Hijzelf rechtvaardig is én rechtvaardigt degene die uit het geloof in Jezus is.

ROMEINEN 3:25-26

Let opnieuw op de manifestatie van de gerechtigheid van God. Paulus vat het evangelie in hoofdstuk 1, vers 17, samen als: "daarin wordt de gerechtigheid van God zichtbaar." Hij grijpt in vers 21 van hoofdstuk 3 terug op precies diezelfde bewoording: "nu is de gerechtigheid van God, los van de wet, zichtbaar geworden." Geopenbaard en aangetoond — zoals hij in de verzen 25 en 26 laat zien, is het een demonstratie van Gods gerechtigheid, zodat Hij rechtvaardig kon zijn, of gerecht, terwijl Hij toch zondaars rechtvaardigt. Rechtvaardigen betekent vrijspreken. Rechtvaardiging en veroordeling zijn eigenlijk metaforen uit het recht, en we zullen zien: het is taal uit de rechtszaal. Maar doorheen het hele boek gebruikt hij taal uit verschillende achtergronden. Het idee van Gods gerechtigheid spreekt de Jood echt aan op het feit dat God Zijn verbond vervult. Het heeft te maken met het verbondsmilieu. Alles wat Paulus schrijft, is doordrongen van het besef dat God een verbond heeft dat Hij vervult. Hij sloot een verbond met Abraham. Hij sloot een verbond met Israël. En Hij vervult dat in Christus. En het behoud dat Hij in Christus heeft gebracht, is in feite de vervulling van de belofte die Hij aan Abraham deed. En dat zal vooral in hoofdstuk 4 heel duidelijk naar voren komen. Een van de thema's of motieven in Romeinen is dus hoe God Zijn verbondsbeloften vervult.

8

Geloof en trouw: het woord pistis

Nu is geloof een heel gangbaar woord in Romeinen, en we moeten begrijpen dat het een woord is met meer dan één nuance. We denken bij geloof al gauw alleen aan geloven, en dat is inderdaad een betekenis van het woord. Het Griekse woord is pistis.

Dat is het Griekse woord voor geloof. En het woord kan gewoon dat betekenen, iets geloven, maar het betekent ook nog iets anders. Kijk je bijvoorbeeld naar hoofdstuk 3, vers 3, Romeinen 3:3, daar staat:

Want wat is het geval ? Als sommigen ontrouw zijn geweest, zal hun ontrouw de trouw van God toch niet tenietdoen?

ROMEINEN 3:3

Dat wil zeggen, sommigen van de Joden.

Het woord trouw is daar ook *pistis*. Nu zijn geloof en trouw niet hetzelfde. Ze zijn als twee kanten van dezelfde munt. Geloof is geloven, maar in wie? In iemand die betrouwbaar is, geloofwaardig, trouw. Vertrouw je iemand die niet betrouwbaar is, dan is dat niet verstandig, en de Bijbel zou je dat nooit aanraden. Je moet nooit de onbetrouwbare vertrouwen, of geloof stellen in iemand die ontrouw is, of geloven in iemand die niet betrouwbaar is. Je moet niet steunen op iemand op wie je niet kunt steunen. Het idee van geloof en trouw - die horen bij elkaar. Niet bij iedereen even sterk, maar bij Paulus zeker wel. God is een trouwe, verbondhoudende God. Onze relatie met Hem loopt via *pistis*, geloof of trouw. Het woord kan beide betekenen. Zeker in sommige gevallen waarin Paulus het woord geloof gebruikt, is het heel duidelijk dat hij het gewoon over geloven heeft. Maar het is niet alleen maar geloven zoals wanneer we op afstand academisch bepaalde feiten geloven die we in een boek gelezen hebben of zoiets. Het is geloven in een persoon. Het is eigenlijk iets relationeels.

9

Geloof als vertrouwensrelatie

Behoud in de Bijbel lijkt heel erg op een huwelijk. Sterker nog, de huwelijksmetafoor is een van de beelden die Paulus gebruikt in Romeinen 7. Een huwelijk is een relatie van geloof. Sterker nog, ook los van het huwelijk zijn alle relaties, vriendschappen ook, geloofsrelaties. Je hebt geen vrienden als je ze niet kunt vertrouwen, of als je denkt dat je ze niet kunt vertrouwen. Als je gelooft dat ze je, zodra je je rug tokeert, een mes in

de rug steken, of dat ze, zodra je een geheim met ze deelt, dat meteen aan iedereen doorvertellen, dan vertrouw je ze niet. Dat kan ook niet, want ze zijn onbetrouwbaar. Er staat in Spreuken:

Wie al lasterend zijn weg gaat, openbaart geheimen, maar wie betrouwbaar van geest is, bedekt een zaak.

SPREUKEN 11:13

Ze vertellen je geheimen niet door. Je kunt geen relatie van enige positieve aard hebben met iemand die je wantrouwt. Zodra een man zijn vrouw niet meer kan vertrouwen, of een vrouw haar man niet meer kan vertrouwen, staat het huwelijk echt op losse schroeven. Een huwelijk is, misschien nog officiëler dan gewone relaties, gebaseerd op beloften die uitgesproken worden. In elke vriendschap zijn er misschien impliciete beloften. Je hoeft niet te zeggen: "Ik ga niet over je roddelen." Maar als je een vriend bent, doe je dat niet. Het is vanzelfsprekend. Ik ga je geen mes in de rug steken. Ik ben je vriend. De meeste mensen maken dat soort beloften niet met al hun vrienden. Dat hoeft ook niet. Het wordt verondersteld dat we vrienden zijn, toch? Die beloften, die trouw, die betrouwbaarheid, die vanzelfsprekendheid, zijn impliciet. In een huwelijk is het juist vastgelegd. Het wordt uitgesproken in een gelofte. Ik zal mezelf voor het leven aan jou verbinden, ik zal alle anderen verlaten en bij je blijven wat er ook gebeurt, in goede en kwade dagen, en al het overige. En het huwelijk is, net als alle relaties, gebaseerd op een belofte. Alleen wordt in het huwelijk die belofte mondeling en uitdrukkelijk uitgesproken, in een gelofte. Maar alle relaties van enige positieve aard hebben beloften, impliciet of uitgesproken. En daarom zijn relaties gebaseerd op beloften die gedaan en geloofd worden. Maar wie de belofte gelooft, heeft dezelfde impliciete belofte tegenover de ander. In een huwelijk doet een man zijn beloften aan zijn vrouw, en als zij hem gelooft, zal ze het huwelijk aangaan. Maar zij doet op haar beurt ook beloften aan hem, en als hij die gelooft, hebben ze een huwelijk. Als ze elkaar niet kunnen geloven, zijn de beloften leeg en is de relatie waardeloos. Relaties zijn gebaseerd op geloof.

10

Relaties gebaseerd op belofte, niet liefde

Nu zeggen mensen soms dat relaties gebaseerd zijn op liefde. Dat zijn ze niet. Relaties worden door liefde enorm versterkt. Ouders en kinderen houden niet altijd van elkaar, maar ze hebben nog steeds een relatie. Mannen en vrouwen houden niet altijd van elkaar, maar ze hebben een relatie. De relatie is op iets anders gebaseerd, maar liefde maakt de relatie draaglijk. Liefde maakt de relatie aangenaam. Liefde versterkt een relatie, maar de relatie is niet op liefde gebaseerd. Was dat wel zo, dan zouden mensen groot gelijk hebben om te scheiden zodra ze zeggen: "Ik hou niet meer van je. Ik hou niet van je, dus ik ga iemand anders zoeken om van te houden." Dat suggereert dan: "Ik ben alleen met je getrouwd omdat ik van je hield, en de basis van de relatie is liefde, en die is weg, dus dan is het voorbij." Nee, de relatie is gebaseerd op geloof. Jij hebt beloften gedaan en ik vertrouw je nog steeds. Ik heb beloften gedaan en jij moet mij kunnen vertrouwen. Ik moet trouw zijn zodat jij mij kunt vertrouwen, en jij moet trouw zijn zodat ik jou kan vertrouwen. Dit hele idee van geloof, *pistis*, omvat de hele wederkerigheid van de relatie. Aan de ene kant geloof ik God. Aan de andere kant wordt van mij verwacht dat ik trouw ben aan God, zodat Hij mij kan geloven. Als ik zeg dat ik U ga dienen, moet Hij geloven dat daar integriteit in zit. En ik moet geloven dat Hij trouw is. Geloof en trouw zijn dus twee kanten van datzelfde Griekse woord, *pistis*, dat Paulus zo vaak gebruikt. En soms heeft hij het duidelijk over de menselijke kant van gewoon geloven, geloven wat God gezegd heeft. Dat is vaak wat het is. Andere keren is het niet zo duidelijk. Maar zelfs wanneer het om geloven gaat, staat het in de context van een relatie waarin sprake is van wederzijdse trouw. Dus zelfs als we zeggen dat we door geloof behouden zijn, en zelfs als we begrijpen dat geloof geloven betekent, is het niet slechts kaal intellectueel geloven. Het is Hem vertrouwen binnen een relatie waarin Hij mij ook kan vertrouwen. Mijn geloof omvat zowel mijn trouw als mijn vertrouwen in Zijn trouw. Dit is iets dat moeilijk in één Engels woord uit te drukken is.

Maar we zien, zoals ik al zei, denk ik dat we allemaal wel bekend zijn met plekken waar geloof gaat over ons geloven. Maar in Romeinen 3:3 wordt precies datzelfde woord vertaald met trouw, wat op God van toepassing is en ook op ons van toepassing kan zijn. En er zijn trouwens, zoals we nog zullen zien, best veel verzen in de Bijbel waar trouw de betekenis van *pistis* is. Het is als een karaktereigenschap. Dus in de context

van het verbond - een huwelijk is namelijk ook een verbond. God had een verbond met Israël. En Hij was betrouwbaar. Hij was rechtvaardig. Hij deed wat Hij moest doen. Israël deed dat niet. Maar nu riep Hij Joden en heidenen terug in dat soort relatie. Er is een nieuw verbond. En dat verbond behelst dezelfde eis van trouw. Er zijn impliciete beloften.

11

De doop als belofte aan God

Wanneer we behoud ontvangen, zie ik het niet vaak gebeuren of benadrukt worden dat je, op het moment dat je tot Christus komt, een belofte aan God doet. Maar dat doe je wel. Het ligt er op zijn minst besloten in, ook als je het niet hardop uitspreekt. Je laat je dopen — dat is je belofte. Ik doe mee. Het is als de trouwring. Je doet Gods trouwring aan en je doet de belofte om Hem te volgen. Dit is wat ik nooit heb begrepen aan mensen die zich aan Christus hebben toegewijd en die op een dag gewoon bij Hem weglopen. Het is alsof ze het niet beseffen — weet je dan niet dat je een belofte hebt gedaan? Als God jou niet kan vertrouwen, wie dan wel? Als je tegen Hem liegt, lieg je dan niet ook tegen mij? Dan lieg je tegen iedereen. Geloof en trouw zijn met elkaar verweven. Ik vertrouw mijn vrouw, en ik moet iemand zijn die zij veilig kan vertrouwen. Ik geloof dat zij mij vertrouwt, en zij is iemand die ik veilig kan vertrouwen. Dit vertrouwen en deze betrouwbaarheid, dit geloof en deze trouw, zitten allebei in datzelfde woord. En dat komt niet gemakkelijk tot uiting in een van die Engelse woorden. Je moet er eigenlijk aan denken dat ze er allebei in zitten.

Veel mensen zijn dus gaan denken dat het erop neerkomt dat we door geloof behouden worden. Ik denk dat de reformatorische theologie van Luther en Calvijn die indruk gewekt kan hebben. Dat zou betekenen dat ik alleen maar de waarheid hoef te geloven. Dat ik alleen maar de leer hoef te geloven. Dat ik alleen maar hoef te geloven wat God ook maar gezegd heeft, en dan ben ik behouden. Maar het is niet slechts het geloven van feiten en het geloven van beweringen. Het is het hebben van een vertrouwensrelatie waarin jij en God elkaar wederzijds vertrouwen om jullie verbintenissen en beloftes na te komen. En God — omdat Hij een verbondstrouwe God is — doet dat ook. En wanneer Paulus spreekt over de gerechtigheid van God, en zelfs

wanneer hij spreekt over ons geloof, verwijst dat altijd naar deze verbondsrelatie, die tussen God en Zijn volk gesloten is en gegrond is op geloof. En we zullen zien, in de verschillende manieren waarop Paulus erover spreekt, hoe dat tot uiting komt.

12

Werken versus genade: de loonarbeider

Nu is er ook nog een ander soort metafoor die gebruikt wordt, ontleend aan het idee van werk in loondienst — de metafoor van de loonarbeider. Het is maar een van de vele metaforen die Paulus in dit boek gebruikt, maar het idee van werken komt vaak voort uit deze metafoor van iemand die werkt voor een loon. Nu werken wij natuurlijk niet voor een loon. En dat is nu precies waar het Paulus om gaat. Maar hij gebruikt soms de metafoor van een arbeider die zijn brood probeert te verdienen. Kijk bijvoorbeeld naar hoofdstuk 3, vers 20, waar hij zegt:

Daarom zal uit werken van de wet geen vlees voor Hem gerechtvaardigd worden. Door de wet is immers kennis van zonde.

ROMEINEN 3:20

Je gaat je rechtvaardiging niet verdienen door daden of werken van de wet te doen. In datzelfde hoofdstuk, vers 27, zegt hij:

Waar is dan de roem? Hij is uitgesloten. Door welke wet? Van de werken? Nee, maar door de wet van het geloof.

ROMEINEN 3:27

Dat wil zeggen: als je door werken behouden wordt, zou je kunnen roemen, omdat je iets verdiend hebt en je gewoon krijgt waarvoor je betaald bent. Of waarvoor je gewerkt hebt — je krijgt betaald voor wat je gewerkt hebt. Maar als je door geloof behouden wordt, heb je niets verdiend. En daarom is roemen uitgesloten. Maar dit komt heel duidelijk naar voren in hoofdstuk 4. Kijk bijvoorbeeld naar vers 2, waar hij zegt:

Immers, als Abraham uit werken gerechtvaardigd is, heeft hij iets om zich op te beroemen, maar niet bij God.

ROMEINEN 4:2

En hij zegt:

Want wat zegt de Schrift? En Abraham geloofde God, en het is hem tot gerechtigheid gerekend. Aan hem nu die werkt, wordt het loon niet toegerekend naar genade, maar naar wat men hem verschuldigd is.

ROMEINEN 4:3-4

Dat wil zeggen: als je in een dienstverband zit en je verricht een dag werk, en je baas geeft je je loon, dan is dat geen cadeau. Dat is geen genade. Hij is het je verschuldigd. Je zit in een arbeidscontract. Jij hebt het werk gedaan; hij is je het geld verschuldigd. Het is een schuld. Hij zegt: zo is het nu niet tussen ons en God. God heeft geen loondienstverband met ons, waarbij wij een bepaalde hoeveelheid werk verrichten en Hij ons een bepaalde hoeveelheid behoud geeft. Behoud komt op een geheel andere grondslag tot stand, en dat is wat Paulus in deze passages betoogt. Het is niet gebaseerd op werken. Het is niet gebaseerd op het feit dat jij het verdient. Het is eenvoudigweg gebaseerd op Gods vrijgevigheid.

13

Zonder werken gerechtvaardigd: David en Jakob

In hoofdstuk 4, vers 6, staat er:

Zoals ook David de mens zalig spreekt aan wie God gerechtigheid toerekent, zonder werken:

ROMEINEN 4:6

En op die plaats heeft hij het over de gebeurtenis waarbij David gezondigd had met Bathseba en overtuigd werd van zijn zonde door de confrontatie met de profeet Nathan. En hij bekeerde zich en schreef Psalm 32. En Paulus citeert uit Psalm 32. Maar het punt is dat David geen enkel goed werk deed om gerechtvaardigd te worden. David had voor die misdaad ter dood gebracht moeten worden, maar dat gebeurde niet. God vergaf hem — niet omdat David dierenoffers bracht, niet omdat David besneden was, niet omdat David iets deed behalve zich bekeren. Hij had rechtvaardiging van God ontvangen zonder werken. Met andere woorden, hij had het niet verdiend. En hij zou het gedaan hebben als hij het had gekund. Sterker nog, dat zegt David in Psalm 51. Hij zegt:

U hebt geen behagen in offers, anders zou ik ze wel gebracht hebben.

PSALMEN 51:16

Als dat nodig was geweest, als ik op die manier mijn vergeving had kunnen verdienen, dan had ik het graag gedaan. Maar David zei: nee, de offers van God zijn een gebroken en verbrijzelde geest.

De offers voor God zijn een gebroken geest; een verbrijzeld en verslagen hart zult U, o God, niet verachten.

PSALMEN 51:17

Met andere woorden, gewoon een nederige bekering is eigenlijk alles wat God vereist. En dat is geen werk. Dat is iets dat niets oplevert en jou niets kost. Het is gewoon het erkennen van je schuld en er berouw over hebben en verdriet erover voelen.

In hoofdstuk 9 van Romeinen, vers 11, staat er:

Want toen de kinderen nog niet geboren waren, en niets goeds of kwaads gedaan hadden — opdat het voornemen van God, dat overeenkomstig de verkiezing is, stand zou houden, niet uit de werken, maar uit Hem Die roept —

ROMEINEN 9:11

— daarmee bedoelt hij Jakob en Ezau —

God koos Jakob boven Ezau terwijl geen van beiden ook maar iets had gedaan. Ze hadden geen status verdiend. Jakob had niet meer gedaan dan Ezau om door God gekozen te worden. Hij had het niet verdiend. Hij had niets gedaan om die keuze te verdienen, net zomin als Ezau. Deze keuze werd gemaakt voordat een van beiden iets goeds of kwaads had gedaan. En dan, in datzelfde hoofdstuk, in de verzen 31 en 32, zegt Paulus:

Maar Israël, dat de wet van de gerechtigheid najaagde, is aan de wet van de gerechtigheid niet toegekomen. Waarom niet ? Omdat zij die niet uit geloof zochten , maar als uit werken van de wet. Want zij hebben zich gestoten aan de steen des aanstoots,

ROMEINEN 9:31-32

Dus opnieuw: ze probeerden hun plaats bij God te verdienen door de wetten te houden. Het is alsof ze in hun hoofd een relatie hadden met God als loonarbeiders, en dat is niet hoe God onze relatie met Hem ziet.

Tot slot, in hoofdstuk 11, vers 6, zegt hij:

Maar als het door genade is, is het niet meer uit de werken, anders is genade geen genade meer. En als het uit de werken is, is het geen genade meer, anders is het werk geen werk meer.

ROMEINEN 11:6

Dan is het opnieuw een schuld. Als God ons terugbetaalt voor onze goede werken, dan is dat een schuld. Dat is geen genade. Als het van werken komt, kun je niet spreken van genade. Dat is wat hij zegt. Het is geen vrije gave. Het is verdiend. En zo werkt behoud niet. Deze metafoor van de loonarbeider gebruikt hij keer op keer wanneer hij het over werken heeft, alsof werken iets verdienen. En hij maakt heel duidelijk dat die metafoor in ons geval niet opgaat voor behoud, omdat behoud niet zo werkt. In plaats daarvan is er de metafoor van de gave.

14

De gave: genade zonder verdienste

Nu moeten we voorzichtig zijn, want wanneer God zegt dat het een gave is, denken mensen soms dat het een onvoorwaardelijke gave is. Sommige mensen zeggen: als ik trouw moet blijven om het te bezitten, dan is het geen gave — dan moet ik het verdienen. Maar trouw blijven is geen verdienen. Gaven kunnen zonder kosten worden aangeboden, maar niet per se zonder voorwaarden. Voldoen aan de voorwaarden om een gave te ontvangen betekent niet dat je de gave hebt verdiend.

Wanneer je een baby krijgt, sturen de plaatselijke babywinkels je een kaart met de boodschap: we hebben een cadeau voor je baby — kom gewoon naar onze winkel en laat deze kaart zien, en we hebben een speciaal cadeau voor jou en je baby. Nou, als je niet naar de winkel gaat, krijg je het cadeau niet. Je kunt de winkel niet bellen en zeggen: ik heb deze kaart gekregen waarop staat dat jullie een cadeau voor me hebben, kunnen jullie het gewoon naar dit adres sturen? Dan zeggen ze: nee, je moet naar de winkel komen voor het cadeau. Je zegt toch niet: maar dan verdien ik het cadeau? Nee, naar onze winkel komen verdient geen koopwaar. Heel veel mensen komen de winkel binnen en lopen niet naar buiten met koopwaar alleen omdat ze naar binnen zijn gelopen. Een winkel binnenlopen is een voorwaarde om het cadeau te ontvangen, maar het koopt het niet. Een winkel binnenlopen verdient of koopt geen cadeau. Het is nog steeds een cadeau. Het is nog steeds gratis, maar het wordt alleen gegeven aan mensen onder bepaalde voorwaarden. Toen ik van de middelbare school kwam, bood mijn oma aan om mijn volledige studie aan het Biola Bible College te betalen. Maar dan moest ik wel naar Biola Bible College gaan om dat te krijgen. Dat deed ik niet, dus betaalde ze geen cent. Als ik had gezegd: stuur me het geld gewoon, dan gebruik ik het zoals ik zelf wil, dan had ze gezegd: nee, dit is voor collegegeld om naar deze Bijbelschool te gaan. Zou ik dan kunnen zeggen: maar als ik naar de Bijbelschool ga en jij betaalt het, dan is het geen cadeau meer, want ik moest wel aan de voorwaarden voldoen? Nee, het is nog steeds een cadeau. Je inschrijven voor een opleiding en naar school gaan verdient het geld voor je collegegeld niet. Je betaalt het collegegeld niet door naar school te gaan; je bent het collegegeld verschuldigd door naar school te gaan. Het zou nog steeds een cadeau zijn geweest. Ik heb het niet aangenomen — ik

ben niet naar de opleiding gegaan — maar de waarheid is dat het net zo goed een cadeau geweest zou zijn, ondanks het feit dat het helemaal aan voorwaarden verbonden was.

God heeft een gave van eeuwig leven voor ons, maar dat betekent niet dat er geen voorwaarden zijn, anders zou iedereen automatisch behouden zijn. Als je gelooft, ben je behouden. Als je niet gelooft, ben je niet behouden. Als je toegewijd bent aan Christus als je Heere, en in deze relatie, deze verbondsrelatie met Hem staat, dan ben je behouden in Hem. Als je niet in Hem bent, ben je niet behouden. Er zijn voorwaarden, maar het zijn niet het soort voorwaarden waarmee je echt punten verdient of een soort salaris van God.

In hoofdstuk 3, vers 24, staat er:

en worden om niet gerechtvaardigd door Zijn genade, door de verlossing in Christus Jezus.

ROMEINEN 3:24

Vrijelijk. Het is een gift. Het is niet verdiend. In hoofdstuk 4, vers 4, staat er:

Aan hem nu die werkt, wordt het loon niet toegerekend naar genade, maar naar wat men hem verschuldigd is.

ROMEINEN 4:4

Genade is de taal van het geschenk. Schuld is de taal van de loonarbeider. In hoofdstuk 5, de verzen 15 tot en met 18, zegt Paulus:

Maar het is met de genadegave niet zoals met de overtreding. Want als door de overtreding van de ene velen gestorven zijn, veel meer is de genade van God en de gave door de genade die er is door de ene mens Jezus Christus, overvloedig geweest over velen.

ROMEINEN 5:15

Hij vergelijkt wat Christus heeft gedaan met wat Adam heeft gedaan. En in vers 16 zegt hij:

En het is met de gave niet zoals het was door de ene die zondigde. Want de veroordeling leidde ten gevolge van één overtreding wel tot verdoemenis, maar de genadegave bij vele overtredingen tot rechtvaardiging.

ROMEINEN 5:16

En dan in vers 18:

Zoals dus door één overtreding de veroordeling gekomen is over alle mensen tot verdoemenis, zo komt ook door één rechtvaardigheid de genade over alle mensen tot rechtvaardiging van het leven.

ROMEINEN 5:18

Deze verwijzing naar behoud als een gift is precies het tegenovergestelde van een salaris of een terugbetaling, een loon voor verricht werk. Er zijn er nog meer, maar we zullen niet alle verwijzingen bekijken. Maar door het hele boek Romeinen heen zullen we hem zien spreken over dit beeld van iemand die een gift ontvangt of een loon verdient. Dit zijn tegengestelde wegen.

15

Calvinistische visie op geloof en uitverkiezing

De reden dat ik erop wijs dat Paulus dit als tegenstellingen neerzet, is dat er mensen zijn die zeggen dat zelfs geloof zelf een werk is. Dat zijn dan de calvinisten, voor het geval je niet met hen bekend bent. Zij zouden zeggen dat behoud onvoorwaardelijk is. En wat ze daarmee bedoelen, is dat God al had gekozen wie Hij zou behouden voordat iemand iets had gedaan, en dat Hij niets van hen vraagt om behouden te worden, zelfs geen geloof. Maar in plaats daarvan kiest Hij hen eerst, en geeft Hij hun daarna geloof, omdat Hij hen heeft gekozen. Geloof is dus zelfs geen voorwaarde voor behoud, zeggen zij, want God stelt geen enkele voorwaarde. Het enige wat vereist is, is dat Hij jou heeft

gekozen, en daar had jij niets mee te maken. Dat is gebeurd voordat je op aarde geboren werd. God heeft ervoor gekozen om jou te behouden of niet, en als dat niet zo is, word je niet behouden. Als dat wel zo is, zal Hij je geloof geven, maar geloof is geen voorwaarde, want zij geloven in wat de onvoorwaardelijke uitverkiezing wordt genoemd. Dat is het tweede punt van het calvinisme; het eerste is de totale verdorvenheid.

Dus onder de leer van de onvoorwaardelijke uitverkiezing zeggen ze dat het niet eens juist is om over geloof te spreken als een voorwaarde, omdat dat volgens hen een werk is. Ze zijn daar heel nadrukkelijk in: we worden niet behouden door werken, en daarom kun je zelfs niet behouden worden door geloof, want dan lever jij het geloof. Tenzij God degene is die het geloof geeft als een eenzijdige gift — dan is het natuurlijk geen werk van jouw kant.

Het is dus een soort obscure theologische controverse, maar het is een grote zaak voor hen wanneer je met een calvinist praat over kwesties van behoud, omdat zij geloven dat we weliswaar behouden worden door geloof, maar dat het God is die ons het geloof geeft, omdat Hij ons heeft gekozen, en dat wij het niet zelf hebben bedacht. Wij geloofden niet, en er was geen voorwaarde. Het is niet zo dat de mensheid voor een voorwaarde staat. Geloven en behouden worden, of niet geloven en niet behouden worden: zo geloof ik dat de Bijbel het voorstelt. Maar zij geloven dat het grootste deel van de mensheid niet eens die optie heeft. Ze kunnen aan geen enkele voorwaarde voldoen. Uitverkiezing is onvoorwaardelijk. En dan geeft God geloof en bekering en al het andere aan de mensen die Hij heeft uitgekozen, zodat er geen voorwaarden verbonden zijn aan het feit dat Hij hen heeft gekozen.

Ik geloof niet dat dit is wat de Bijbel leert. En geloof is geen werk. Maar zij zeggen: als jij het geloof moet voortbrengen, dan word je behouden door je werken. Als je nog nooit met een calvinist hebt gesproken, klinkt dat misschien als de vreemdste, meest onbekende uitspraak ter wereld. Maar als je met calvinisten praat, zul je ze dat vaak horen zeggen: je kunt geloof niet zelf voortbrengen. Zij geloven dat iemand geen geloof kan hebben, tenzij hij uitverkoren is. Zij geloven dat als je niet al vóór je geboorte uitverkoren bent, je niet kunt geloven. Het is voor hen belangrijk om dat te zeggen, want als dat zou kunnen, zou je van de niet-uitverkoren categorie naar de uitverkoren categorie kunnen glijden zonder dat God dat wilde. Kijk, want als je niet uitverkoren bent, wil Hij niet dat je behouden wordt. Als je wel uitverkoren bent, heeft Hij ervoor

gekozen om jou te behouden voordat je geboren werd, en zal Hij het geloof geven aan degenen die Hij wil behouden. Maar de niet-uitverkorenen kunnen niet geloven en behouden worden. Als dat wel zo zou zijn, dan gaat volgens hen die uitverkiezing overboord — zoals zij uitverkiezing begrijpen. Hoe dan ook, alles wat ik zeg is: als iemand je vertelt dat geloof een werk is, is diegene een calvinist, en zegt hij het tegenovergestelde van wat Paulus zegt. Een gift wordt in dit geval gegeven onder de voorwaarde van geloof; dat is geen verdienen. Geloven verdient niets, maar het voldoet wel aan de voorwaarde om de vrije gift te ontvangen. Dat is niet hetzelfde als ervoor betalen.

16

Metafoor van de slavenmarkt

Dan is er de metafoor van de slavenmarkt, die af en toe naar voren komt. Paulus heeft het over ons als slaven van de zonde, en slaven van de gerechtigheid, enzovoort. Dit wordt niet per se doorheen het hele boek gebruikt — ik bedoel, er zijn behoorlijk wat verwijzingen — maar het is een van de metaforen die Paulus soms graag gebruikt om bepaalde dingen te verduidelijken. In hoofdstuk 5 bijvoorbeeld, wanneer hij het heeft over de gevolgen die Adam door zijn zonde had voor het menselijk geslacht — hij bracht zonde en dood over ons allemaal — zegt hij in hoofdstuk 5, vers 14:

Toch heeft de dood geregeerd van Adam tot Mozes toe, ook over hen die niet gezondigd hadden met eenzelfde overtreding als Adam, die een voorbeeld is van Hem Die komen zou.

ROMEINEN 5:14

De dood was als een koning die regeerde en heerschappij over ons voerde. Wij zijn slaven van de dood. Er staat dat de dood heerste over de mensheid tussen de tijd van Adam en Mozes — dat is zelfs vóór de wet gegeven werd. We zullen het later nog meer hebben over hoofdstuk 5; dat heeft zijn eigen problemen, maar alleen al de verwijzing naar de heersende dood laat zien dat wij slaven van de dood waren. Hij heerste over ons. Wij waren niet vrij, omdat wij onderworpen zijn aan de dood. Nu, in de opstanding, zullen we uiteindelijk daarvan bevrijd worden.

In hoofdstuk 6 staat er:

Dit weten wij toch , dat onze oude mens met Hem gekruisigd is, opdat het lichaam van de zonde tenietgedaan zou worden en wij niet meer als slaaf de zonde zouden dienen.

ROMEINEN 6:6

Dus het slaaf-zijn van de zonde komt hier naar voren, en in datzelfde hoofdstuk gaan de verzen 16 tot en met 22 helemaal over de metafoor van de slavenmarkt. Wanneer hij in vers 15 de vraag stelt:

Wat dan? Zullen wij zondigen omdat wij niet onder de wet maar onder de genade zijn? Volstrekt niet!

ROMEINEN 6:15

Weet u niet dat aan wie u uzelf als slaaf ter beschikking stelt tot gehoorzaamheid, u slaaf bent van wie u gehoorzaamt: óf van de zonde, tot de dood, óf van de gehoorzaamheid, tot gerechtigheid? Maar God zij dank: u was wel slaaf van de zonde, maar nu bent u van harte gehoorzaam geworden aan het voorbeeld van de leer waaraan u overgegeven bent. En, vrijgemaakt van de zonde, bent u dienstbaar gemaakt aan de gerechtigheid.

ROMEINEN 6:16-18

— nogmaals de slavernijmetafoor, bevrijd worden van slavernij —

En zo gaat hij verder. Dit is dus het idee van slaaf zijn van de zonde en slaaf zijn van de gerechtigheid, en het idee dat toen Christus stierf, Hij ons heeft vrijgekocht, of losgekocht, uit de slavernij. We zijn niet langer eigendom van de zonde; we zijn eigendom van God, met andere impliciete verplichtingen en gevolgen, zoals gerechtigheid. Dus wanneer we bij die passages komen, zullen we herkennen dat hij een metafoor uit de slavenmarkt gebruikt.

17

Metafoor van de rechtszaal

Verder gebruikte hij ook de metafoor van de rechtszaal. Dat noemde ik al eerder. De woorden veroordeeld, of veroordeling, en het woord rechtvaardiging, of rechtvaardigen — dat zijn vrij gangbare woorden in Romeinen. Ze komen uit de rechtszaal. In Amerika is het taalgebruik een beetje anders. Als je voor de rechter wordt gebracht en terechtstaat, en je wordt schuldig bevonden, dan gebruiken we in het Engels daarvoor niet het woord 'condemned' — we zeggen 'convicted'. Word je niet schuldig bevonden, dan zeggen we dat je 'acquitted' bent, vrijgesproken. We zouden dus zeggen: acquitted en convicted, voor de twee mogelijkheden. In bijbelse tijden waren de mogelijkheden justified of condemned — gerechtvaardigd of veroordeeld. Condemned, veroordeeld worden, was hetzelfde als convicted worden, schuldig bevonden worden voor de rechtbank. Justified, gerechtvaardigd worden, was hetzelfde als acquitted worden, vrijgesproken worden van een misdaad in de rechtbank. Het is een juridische term. Het idee is dat ons geweten voor God staat, en als Hij ons veroordeelt, of schuldig bevindt, voor de misdaden die we hebben begaan, dan is het met ons gedaan. Dan zijn we eraan; er is dan geen hoop meer voor ons. Maar als Hij ons rechtvaardigt, is dat hetzelfde als wanneer de rechter vrijsprekt en zegt: 'Ik verklaar u niet schuldig.' Gerechtvaardigd worden betekent dat iemand verklaard wordt rechtvaardig te zijn. In het Engels gebruikt men daarvoor twee verschillende woorden, 'righteous' en 'just', maar je moet weten dat dat in het Grieks één en hetzelfde woord is. Gerechtvaardigd worden betekent dus dat iemand met gezag, zoals een rechter, heeft verklaard dat je in orde bent — je bent rechtvaardig, je bent rechtschapen, je bent niet schuldig, je bent vrijgesproken.

We gaan deze taal van de rechtszaal doorheen het hele boek Romeinen tegenkomen — gerechtvaardigd en veroordeeld. Zo lezen we bijvoorbeeld:

Dus is er nu geen verdoemenis voor hen die in Christus Jezus zijn, die niet naar het vlees wandelen, maar naar de Geest.

ROMEINEN 8:1

en worden om niet gerechtvaardigd door Zijn genade, door de verlossing in Christus Jezus.

ROMEINEN 3:24

zegt de Bijbel. We zijn vrijgesproken voor Gods rechterstoel; we zijn niet schuldig bevonden of veroordeeld. Er is geen veroordeling. Dat betekent dat wanneer we aan het einde van ons leven voor God staan, Hij niets tegen ons heeft. We hebben misdaden begaan, we hebben tijdens ons leven zonden begaan, maar die zijn uitgewist uit het register, en we worden onschuldig verklaard. We worden niet schuldig verklaard. Dus Paulus gebruikt voortdurend deze taal van de rechtszaal, die we telkens weer zullen tegenkomen in het boek.

18

Huwelijksmetafoor: getrouwd met Christus

Ik noemde dat er ook een huwelijksmetafoor is. Die wordt niet uitgebreid gebruikt, maar hij komt wel voor in hoofdstuk 7. Het idee van het huwelijk is dat, toen God het huwelijk instelde in Genesis, Hij een man en een vrouw maakte, en wat was het eerste gebod dat Hij hun gaf?

En God zegende hen en God zei tegen hen: Wees vruchtbaar, word talrijk, vervul de aarde en onderwerp haar, en heers over de vissen van de zee, over de vogels in de lucht en over al de dieren die over de aarde kruipen!

GENESIS 1:28

Het eerste doel van het huwelijk in de Bijbel was vruchtbaar zijn. En zo wordt vrucht dragen gezien als iets dat plaatsvindt binnen de context van de huwelijksmetafoor.

Kijk bijvoorbeeld naar hoofdstuk 7. Daar zegt Paulus:

Of, broeders, weet u niet — ik spreek immers tot mensen die de wet kennen — dat de wet over de mens heerst zolang hij leeft? Want de gehuwde vrouw is door de wet gebonden aan de man zolang hij leeft. Als de man echter gestorven is, is zij ontslagen van de wet die haar aan de man bond. Daarom dan, als zij de vrouw van een andere man wordt terwijl haar man leeft, zal zij een overspelige genoemd worden. Als haar man echter gestorven is, is zij vrij van de wet, zodat zij geen overspelige is als zij de vrouw van een andere man wordt. Zo, mijn broeders, bent u ook door het lichaam van Christus gedood met betrekking tot de wet, opdat u aan een Ander zou toebehoren, namelijk aan Hem Die uit de doden opgewekt is, opdat wij vrucht zouden dragen voor God.

ROMEINEN 7:1-4

Het idee is dat ons leven vrucht draagt voor God, omdat we getrouwd zijn met Jezus. Dit is nu een heel goede metafoor, want aan de ene kant is het een verbond tussen een man en een vrouw, net zoals wij een verbond hebben tussen onszelf en God. Een huwelijk is een verbondsrelatie, en dat geldt ook voor onze relatie met God. In die zin werkt de metafoor dus goed. Maar bovendien is een huwelijk idealiter vruchtbaar. Door de zondeval zijn er mensen die geen kinderen kunnen krijgen, enzovoort, en dus is niet elk huwelijk vruchtbaar. Maar toen God het huwelijk instelde, was het bedoeld om vruchtbaar te zijn.

"Wees vruchtbaar en word talrijk," zei Hij tegen hen. Dus het idee hier is dat ons leven er is om vrucht te dragen voor God. En wie is de man? Jezus, Hij die is opgewekt uit de doden. Hij is degene met wie wij getrouwd zijn.

Het idee is dat de aard van de man wordt voortgeplant in de schoot van zijn vrouw. Het kind hoeft niet het evenbeeld van zijn vader te zijn, maar het heeft wel de aard van zijn vader. Het DNA van de vader zit erin, net als dat van de moeder. Maar het punt hier is dat er iets van de aard van de vader zit in de vrucht die uit de schoot voortkomt. En dus ziet de vader van het kind dat kind in zekere zin als een verlengstuk van zichzelf, als zijn eigen familie, als iemand met zijn eigen aard in zich, op een manier die voor de buurkinderen niet geldt.

19

Vrucht dragen door de Geest, niet de wet

En deze metafoor werkt heel goed, want wat Paulus probeert te leren is dat wij inderdaad een heilig leven leiden, maar niet omdat we onder een soort wet staan, niet omdat we een wet houden. We waren ooit getrouwd met de wet, zegt hij, en dat was gewoon een legalisme dat van ons eiste dat we de regels gehoorzaamden, gehoorzaamden, gehoorzaamden. Hij zegt dat we gestorven zijn aan de wet door het lichaam van Christus. Omdat we in Christus zijn, zijn we met Hem gestorven, en nu is dat huwelijk voorbij. Een huwelijk eindigt met de dood, zegt hij. Er zijn geen verplichtingen meer in dat huwelijk. We staan nu onder geen enkel deel van de wet meer. Maar hij zegt dat het is opdat we met een ander getrouwd zouden kunnen zijn. We zijn nu getrouwd met Christus, met Hem die is opgewekt uit de doden, zegt hij. Dus doordat we gestorven zijn aan de wet, staan we niet langer onder enig deel van de wet, geen enkel deel. Dat huwelijk is voorbij. Maar we zijn weduwen, en dan hertrouwen we met Christus.

Nu draagt Christus Zijn vrucht in ons, en we leiden een rechtvaardig leven, maar niet door een legalisme van regels en wetten, maar door een nieuwe aard die in ons wordt voortgeplant door de Geest van Christus. Omdat Hij de man van de gemeente is, draagt de gemeente de vrucht voor Christus, en wij, door de Geest van Christus in ons, brengen de vrucht van rechtvaardig leven voort. Dat is waar Paulus het hier over heeft. En dat is in de context van een huwelijk. Het lijkt meer op de aard van Christus die in ons wordt voortgeplant.

Kijk maar naar hoofdstuk 6, vanaf vers 20 — Romeinen 6:20 tot het einde van het hoofdstuk. Daar zegt hij:

Want toen u slaaf van de zonde was, was u vrij ten aanzien van de gerechtigheid.

ROMEINEN 6:20

Dat betekent dat je geen slaaf was van de gerechtigheid.

Wat voor vrucht dan had u toen van de dingen waarover u zich nu schaamt? Immers, het einde daarvan is de dood.

ROMEINEN 6:21

— daar heb je dat woord weer —

Maar nu, van de zonde vrijgemaakt en aan God dienstbaar gemaakt, hebt u uw vrucht, die tot heiliging leidt, met als einde eeuwig leven.

ROMEINEN 6:22

Deze vrucht dus — we hebben geen legalistische gehoorzaamheid, we hebben vrucht die uit heiliging geboren wordt. En dat legt hij uit in hoofdstuk 7. Dat komt doordat we getrouwd zijn met Christus, en we dragen vrucht, zoals een vrouw de kinderen van haar man baart. De vrucht die hij van ons wil, is dus dit heilige leven. En zo gebruikt hij deze huwelijksmetafoor in zijn betoog.

20

Kinderen van Abraham en kinderen van God

En dan gebruikt hij ten slotte, natuurlijk, en heel vaak, de familiemetafoor. Hij spreekt over kinderen zijn, zowel van Abraham als van God. Paulus gebruikt deze termen zelfs enigszins door elkaar. Je zou niet verwachten dat het in de Bijbel altijd zo is dat iemand die een kind van Abraham wordt genoemd, ook een kind van God wordt genoemd, maar Paulus gebruikt de taal op die manier in de Romeinenbrief. Hij heeft het bijvoorbeeld over de kinderen van Abraham in hoofdstuk 9, en hij zegt in vers 8:

Dat is: niet de kinderen van het vlees zijn kinderen van God, maar de kinderen van de belofte worden als nageslacht gerekend.

ROMEINEN 9:8

— hij bedoelt: Abrahams kinderen naar het vlees —

Nu heeft hij het over een waar kind van Abraham zijn. Een waar zaad van Abraham zijn is een kind van God zijn. Maar hij zegt dat de Jood die alleen fysiek van Abraham afstamt, niet noodzakelijk een kind van God is. Een fysiek kind van Abraham zijn is niet hetzelfde als een kind van God zijn. Maar een geestelijk kind van Abraham zijn, is een kind van God zijn.

De taal van het zoonschap en van het erfgenaam-zijn is een belangrijk thema in de Romeinenbrief. Het komt heel nadrukkelijk naar voren in hoofdstuk 8. Hij zegt in vers 14 van hoofdstuk 8:

Immers, zovelen als er door de Geest van God geleid worden, die zijn kinderen van God.

ROMEINEN 8:14

Want u hebt niet de Geest van slavernij ontvangen, die opnieuw tot angst leidt, maar u hebt de Geest van aanneming tot kinderen ontvangen, door Wie wij roepen: Abba, Vader!

ROMEINEN 8:15

— daar heb je de slavenmetafoor weer, en dat is de zoonschap-, de familiemetafoor —

En hij zegt dat

De Geest Zelf getuigt met onze geest dat wij kinderen van God zijn. En als wij kinderen zijn, dan zijn wij ook erfgenamen: erfgenamen van God en mede-erfgenamen van Christus; wanneer wij althans met Hem lijden, opdat wij ook met Hem verheerlijkt worden.

ROMEINEN 8:16-17

21

Relatie met God als Vader, niet werkgever

Dus Paulus zegt in wezen dat wij kinderen en erfgenamen zijn, geboren uit God. En dat komt naar voren in een deel van zijn betoog over ons voorrecht en over de basis van onze relatie met God. Nogmaals, onze relatie met God is niet die van een loonarbeider met een werkgever. Het is die van kinderen met een Vader. En dat is behoorlijk belangrijk om te weten, want vaders aanvaarden hun kinderen op een heel andere basis dan werkgevers hun werknemers aanvaarden. Een werknemer heeft een wankelende relatie met een werkgever, die volledig gebaseerd is op het nakomen van een contract. Ze zijn aangenomen om een taak te doen. Doen ze de taak, dan krijgen ze hun loon en houden ze hun baan. Doen ze hun taak niet, dan worden ze ontslagen. Het is allemaal gebaseerd op prestatie.

Vaders aanvaarden hun kinderen niet op diezelfde basis. Niet dat kinderen niet geacht worden te presteren. Een kind wordt geboren in een gezin met bepaalde verwachtingen: dat het de ouders zal gehoorzamen, en wanneer het oud genoeg is, waarschijnlijk bepaalde klusjes en taken die het moet doen. Maar het kind verdient zijn plaats in het gezin niet op die manier. Het vervult zijn plaats in het gezin op die manier. Het is omdat het geboren is in het gezin en tot dat gezin behoort, dat het bepaalde rollen vervult die kinderen hebben. Maar ze behouden hun positie in het gezin niet doordat ze die rollen vervullen. Een kind dat opstandig is tegen zijn vader en niet gehoorzaamt — als het een werknemer was, zou het ontslagen worden. Maar vaders verstoten hun kinderen niet zomaar omdat ze op een bepaald weekend hun klusjes niet gedaan hebben. Vaders verstoten hun kinderen niet zomaar. De relatie tussen vader en kind berust op een compleet andere basis dan die van een loonarbeider en een werkgever.

En dus ligt hier deze nadruk op het kind en erfgenaam zijn, en dat zit natuurlijk vol betekenis wat betreft onze — hoe weet ik dat God mij nog aanvaardt als ik niet volmaakt ben? Wel, aanvaard jij je kinderen als ze niet volmaakt zijn? Nu, velen van jullie hebben geen kinderen, dus misschien weet je dat niet zo goed als mensen die wel kinderen hebben, maar ik denk dat je je kunt voorstellen: een persoon die jouw kind is, zal onvolmaakt zijn. Ieder mens is onvolmaakt. Maar of ze erbij horen, maak je niet afhankelijk van hoe volmaakt ze zijn. Het is volledig een genaderelatie. Je kind zou

ernstig verstandelijk gehandicapt geboren kunnen worden, en zelfs verlamd. Het zou ledematen kunnen missen, misschien nooit ook maar iets voor je kunnen doen. Maar je houdt van dat kind op dezelfde basis als wanneer het zou opgroeien om je trots te maken en je op je oude dag te steunen. Het maakt geen verschil. Het is geweldig wanneer een kind je op je oude dag steunt, maar je houdt ze niet om die reden bij je. Je houdt je kind omdat het je kind is. Je houdt van je kind om onvoorwaardelijke redenen.

22

Samenvatting van de metaforen in Romeinen

Dus dat is een heel belangrijke metafoor die Paulus gebruikt. Er zijn verschillende aspecten van het evangelie en van het behoud die Paulus naar voren brengt door het gebruik van verschillende metaforen. Er is natuurlijk de verbondsrelatie — God die trouw is, die rechtvaardig is in een relatie met Zijn volk, dat trouw is aan Hem en geloof in Hem heeft. Er is het contrast tussen een loonarbeider en een geschenk. Er is de metafoor van de slavenmarkt. Er is de metafoor van de rechtbank. Er is de huwelijksmetafoor. Er is de familie van Abraham, de vader-kindmetafoor. Al deze metaforen worden met elkaar verweven. Paulus heeft al deze maatschappelijke instellingen als het ware voor ogen, als iets wat een illustratie biedt van de dingen die hij probeert over te brengen. Hij haalt van elk van deze metaforen een klein beetje. Geen enkele ervan is op zichzelf helemaal volledig. En we moeten gewoon inzien dat wanneer bepaalde passages dit met iets vergelijken, we ons moeten afvragen: is het precies zoals die metafoor? Wat is het vergelijkingspunt dat hij wil duidelijk maken? Zodat we het niet te ver doortrekken, maar ook niet te kort door de bocht laten.

Dat zijn de dingen die ik wilde zeggen over de woordenschat en de metaforen in Romeinen. We gaan aan het begin van de volgende sessie in op hoofdstuk 1. Ik zal snel een aantal voorgestelde indelingen van het boek doorlopen, zodat je een idee hebt van het grote geheel. Maar we gaan de volgende keer ook echt in op de tekst van hoofdstuk 1 zelf.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Romeinen 15:25
- Romeinen 1:13-15
- Romeinen 15:20
- Jesaja 52:15
- Romeinen 15:22
- Romeinen 15:23
- Romeinen 15:24
- Romeinen 15:19
- Romeinen 15:18
- Galaten 4:11
- Romeinen 1:17
- Romeinen 3:21
- Romeinen 3:25-26
- Romeinen 3:3
- Spreuken 11:13
- Romeinen 3:20
- Romeinen 3:27
- Romeinen 4:2
- Romeinen 4:3-4
- Romeinen 4:6
- Psalmen 51:16
- Psalmen 51:17
- Romeinen 9:11
- Romeinen 9:31-32
- Romeinen 11:6
- Romeinen 3:24
- Romeinen 4:4
- Romeinen 5:15
- Romeinen 5:16
- Romeinen 5:18
- Romeinen 5:14

- Romeinen 6:6
- Romeinen 6:15
- Romeinen 6:16-18
- Romeinen 8:1
- Genesis 1:28
- Romeinen 7:1-4
- Romeinen 6:20
- Romeinen 6:21
- Romeinen 6:22
- Romeinen 9:8
- Romeinen 8:14
- Romeinen 8:15
- Romeinen 8:16-17

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.